

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1706

Art. I. De Valore & Firmitate Donationis inter Conjuges.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62672](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62672)

Unde, sicut cum ex causa hæresis & in istius poenam, sic etiam cum ob sævitiam & in istius poenam lata divortii perpetui sententia est, locus non est matrimonii redintegrationi: quantumvis ille hæresin ejuret & ista sævitiam præter spem deponat.

110. Excipiendus tamen est casus, quò conjugis sævitia caruit culpâ; quòd pro-
venerit ex furore, qui Medicorum aliorumque peritorum judicio nunquam remissurus & perpetuus fore credebatur; cum enim jure conjugali quis perpetuò privandus sine sua culpa non sit, divortii perpetui sententiæ locus vix est: & si talis lata, ejusque vigore Religionis professio edita jam fuisset, à conjugis furioso ad sanam mentem & tranquillitatem re-

deunte, is, qui judicio Ecclesiæ divertit, repeti possit, religionis ingressu & sacri Ordinis susceptione non obstante; quòd, cum Ecclesiam appareat fuisse deceptam, ejus sententia retractanda sit: sicut de sententia divortii, ex fornicationis causa lata, dictum est *Lib. 2. tit. 27. à n. 74.*

Quartò demum lepra vel alius morbus contagiosus & periculosus, juxta *c. 1. V. Si verò, de Conjug. Lepros. & ibi dicta à n. 6.* Ratio est; quia, hoc ipsò; quòd cuiusvis à natura concessum sit, grave malum corporis declinare, conjugii lex non obligat ad cohabitationem, cum gravi vitæ & salutis etiam corporalis periculo conjunctam, Laiman. *Lib. 5. Traçt. 10. p. 3. cap. 7. n. 16.*

TITVLVS XX.

De Donationibus inter Virum & Uxorem, & de Dote post Divortium restituenda.

IN Divortiorum causas in iudicium deductas incidere plerumque solent quæstiones de Dotis & propter nuptias Donationis restitutione, solutò matrimonio, faciendâ: quarum proinde & Donationum, quæ inter conjuges fiunt, Jus ad hanc Rubricam declaratur.

ARTICVLVS I.

De Valore & Firmitate Donationum inter Conjuges.

SUMMARIUM.

1. *Donatio alia fit Ob causam, alia magis Liberaliter:*
2. *Quarum hæc inter conjuges infirma est,*
3. *Jure saltem communi,*
4. *Eam, si donantem pauperiorem,*
5. *Et donarium locupletiore reddat, infirmante:*
6. *Idque etiam, cum donatio per personas intermedias,*
7. *Vel debitum remittendò,*
8. *Aut ante matrimonium inicum, fit:*
9. *Nisi*

D d d

9. Nisi

9. Nisi in istius soluti,
10. Vel nondum constantis tempus conferatur:
11. Subsistunt donationes inter conjuges Principes,
12. Et inter alios pro adipiscendo honore &c.
13. Vel ex justa commiseratione,
14. Aut metu confiscationis bonorum facta.
15. Uti & donationes mutua
16. Et remuneratoria.
17. Firma etiam est renuntiatio lucrorum futurorum, facta ante nuptias:
18. Post quas nec quasitarum,
19. Nec quarendorum lucrorum renuntiatio valet.
20. Non valet donatio conjugum ante matrimonij consummationem.
21. Valet facta inter conjuges putatios, confectis nullitatis matrimonij:
22. Non etiam cum hanc uterque,
23. Aut solus donans ignorat.
24. Solò donatario ignorante facta. Jure subsistit.

Donationes inter conjuges quædam Ob causam aliquam, ut ea, quæ Ante vel Propter nuptias vocatur, & à marito uxori affertur contemplatione dotis, sive ad istius securitatem, l. *fin. pr. §. 1. C. de Donat. ante nupt.* aliæ Gratis & ex mera Liberalitate fiunt, l. *1. pr. ff. de Donation.* & Simples vocari solent: quarum donationum prior per nuptias confirmatur: & sicut dos, sine iis consistere, non potest, §. *Est & aliud 3. Instit. de Donat. §. 1. fin. pr. C. de Donat. inter vir. & uxor.* De posteriori & ad propositam Rubricam declaranda

2. Juris communis Regula est, insti-

nam inter conjuges esse donationem, quæ fit ex mera liberalitate, & donantem pauperiorem, donarium verò sive recipientem efficit locupletior, c. *fin. §. 1. ff. hâc Rubr.* ubi ratio ea redditur; ne conjuges mutuo amore se invicem spoliarent, dum donationibus non temperantes profusâ erga se liberalitate uterentur; itaque melior in paupertatem incideret & deterior locupletaretur, l. *Hac ratio 3. pr. ff. Rubr. cit.* Aliam rationem reddidit Paulus JCT.º; ne conjugalîs concordia & conjugia ipsa venalia, aut pretiò conciliata videantur, & occasio præbeatur divortii, si non donet is, qui posset, l. *Nec esset 2. ff. ibid. Concordiam enim* (& societatem atque affectum conjugalem) *non pretiò, sed obsequiò*, virtute & industriâ comparandam sapientes & merito censuerunt cum Cicerone *Lib. 2. de Officiis.* Cujus Regulæ argumentò à contrario ductò de Jure subsistit conjugii à conjugè facta donatio, quâ vel donans pauperior, vel recipiens sive donatarius locupletior non evadit, l. *Si sponsus est. §. 16.*

Dixi, *Juris communis*, propter Provinciale Bavaricæ nostræ, in qua inter conjuges liberè factæ donationes, nullis extantibus aut supervenientibus liberis, valent: his autem supervenientibus evanescent, Landrecht Tit. 1. *art. 15. pr.*

Pauperior autem donans fieri censetur, cum ejus patrimonium actu habitum diminuitur: non etiam, cum maritus v.g. in gratiam uxoris, quod possit, non acquirit, repudiandò v.g. hereditatem aut legatum in gratiam uxoris: cui illam aut hoc, ipsò non adeunte vel acceptante, ex substitutione aut institutione vel legitima successione sive ab intestato licit obventurum; quia sic non diminuitur substantia patrimonii actu habitæ; ac proinde etiam pauperior non evadit, l. *Si sponsus 5. §. 13. & 14. ff. hâc Rubr.* Neque

- Neque obstat, quòd *l. Hac ratio 3. §. fin. & l. Idemque 4. ff. ibid.* actus, quòd maritus sibi donaturum uxori dare iussit, nullius momenti, & perinde esse dicitur, acsi maritus rem acceptatam & suam factam uxori dedisset; quia *ll.* istæ accipiendæ sunt de marito, qui uxori dare iussit post donationem jam acceptatam, ut colligitur ex *V. iusserit*, importante necessitate, *l. 1. ff. Quòd iussu.* Quò casu facta donandi iussione utique patrimonium jam habitum diminuitur, Gomez *Lib. 2. Var. cap. 4. n. 24.* Sanchez *Lib. 6. de Matrim. disp. 4. n. 2.* Bruneman *in l. Si sponsus cit. n. 10.* & Salgado *Labyrinth. Credit. Lib. 2. cap. 14. n. 41.* asserens, in *ll. cit.* casibus virtualiter duos actus intervenire: unum, quò donatio tacitè acceptatur: alterum, quò donatio transfertur in uxorem,
5. Locupletior contrà fieri donatarius non censetur, quando donatur eà lege; ut res donata in tertium transferatur, aut in istius bonum convertatur. Unde valet donatio conjugii facta ad fundationem Capellæ aut lampadis in ea arsuræ, aut ad pauperem alendum in studiis; quia huiusmodi donatione, licet donans pauperior, donatarius tamen locupletior non evadit, *l. Si sponsus cit. §. 10.* Aliud esset, si rem sibi donatam ex sua, non donantis voluntate prodigè & inutiliter absumpisset; hòc enim casu repetitioni locum esse, contra *cit.* Sanchez *disp. 3. n. 3.* verisimilius censent Molina *Tract. 2. de J. & J. disp. 289. n. 16.* & Haunold. *Tom. 3. de J. & J. Tract. 9. n. 220.* ubi uterque monet, donatarium teneri rem donatam conservare, & non nisi in gratiam donantis & ex eius voluntate expendere.
6. Atque sic declarata Regulæ locus est Primò, in donatione facta per interpositas personas, vg. si Titius det Cajo; ut donet suæ uxori, *l. Si sponsus cit. Qui enim*
- per alium facit, perinde est, acsi faciat per se ipsum,* Regula est *72. in 6.* Zæsius *in ff. hac Rubr. n. 4.*
- Secundò, in remissione debiti vel pretii rei venditæ: imò, quantumvis aliàs venditio & alii contractus inter conjuges liciti sint, invalida tamen est venditio, quam donandi animò facta, constat, *l. cit. §. 5.* quia palliata donatio est, Gaill. *Lib. 2. observat. 90. n. 8.* & Zæsius *l. cit. n. 5.*
- Tertiò, in donatione ante matrimonium in initum facta, si ejus effectus sive translatio domini conferatur in tempus matrimonii, *l. Cum hic statum 32. §. 22. ff. hac Rubr. & l. Quòd sponsus 4. C. de Donat. ante nupt.* Ratio est; quia idem est, aliquid fieri tempore inhabili & in tempore inhabile conferri, *l. In tempus 62. ff. de Hered. instit.* sicut contrà valida est donatio, relata in tempus matrimonii, per mortem soluti, *l. Si cum 9. §. fin. ff. hic,* quæ pro validis habentur donationes mortis causâ inter conjuges; quia in hoc tempore excrevit donationis eventus, quò vir & uxor esse desinunt, *l. Quia in hoc 10. ff. etsi mortis causâ donatæ rei dominium ante donantis mortem non transferatur, l. Sed interim 11. pr. ff. Rubr. cit.* Eodem modò valere legatum, colligitur ex *e. 1. de Testament. in 6.* quia, licet quædam donatio sit, *l. Legatū 2. ff. de Legat. 2.* tamen refertur in tempus matrimonii soluti, quò donatio inter conjuges valet, Zæsius *ibid. n. 2.* & aliis DD. *citr. Barboisa in l. Quòd sponsus cit. n. 4.*
- Obstat quidem videtur; quòd ante nuptias facta inter sponso donatio jure subsistat: quantumvis inter eos eodem die nuptiæ consequantur, per expressum textum *l. Inter eos 27. ff. hic.* Sed revera non obstat; quia, licet hoc verum sit de donatione absoluta, & dominium statim transferente, tamen non procedit de ea, quæ istius translatio confertur in tempus nu-

pus nuptiarum jam contractum, Glossa in l. Quod sponsa cit. v. Sine effectu. Rationem, cur hæc nulla sit, eam reddit; quod ante nuptias dominium non transferat; quia donans noluit: post eas verò; quia non potuit, Jure donationem infirmante, cit. Sanchez disp. I. n. 7.

11. Præteritus tamen donationis, in matrimonii soluti tempore collatae, aut ex donantis voluntate in alterum conferenda, à dicta Regula excipiuntur & de Jure subsistunt. Primò, Donationes inter supremum Principem ejusque conjugem, v.g. Imperatorem & Imperatricem, l. Donationes 26. C. hæc Rubr. quòd, ut ibi dicitur, Imperiales contractus legis vicem obtineant, Molina disp. cit. n. 17.

12. Secundò, marito ab uxore factæ pro adipiscendo honore, v.g. Dignitate, Nobilitate, Gradu literario Licentiæ vel Doctoratus, l. Quod adipiscenda 40. Sc. ff. & l. Si propriis 21. C. aut ab illo factæ uxori, ut comptior & ornatio incedat, l. Femina 8. ff. Rubr. cit. quòd mariti dignitas, honor & splendor etiam uxori accedat: & istius ornatus cedat in honorem mariti; eamque ob causam uterque suâ potius quàm alterius causa dedisse intelligatur, l. Si ut certò 5. §. 10. ff. Commodati, Corvinus in Enarrat. Cod. hæc Rubric. §. Donans.

13. Tertio, datum ex quadam commiseratione vel pietate, v.g. ad conjugis valetudinem recuperandam, l. Quod in uxorem 13. C. de Negot. gest. in alimenta, si congruam sustentationem & dotis fructus non excedat, l. Ex annuo 15. ff. quòd non tam donatio, quàm alimentorum debita solutio esse videatur: ad refectio- nem ædium incendiò exustarum, in tantum, quantum exstructio postulat, l. Quod si 14. ff. hic: causâ sepulturæ vel ad elemosynam, l. Si sponsus cit. §. 8. ubi ratio redditur; quòd locupletior fieri non

cenfeatur ex re, quam dicavit Religioni; ad servi manumissionem, l. Quod autem 7. §. fin. quòd præter nudum ministerium nihil accepisse videatur, l. Sulpitius 49. ff. eadem Rubr.

Quartò, gratuita concessio habitatio- nis in ædibus suis, & usus fervorum, animalium, vestimentorum ac similibus, l. Si vir uxori 18. C. l. Si id §. 2. ff. ibidem.

Quintò, à conjugè, quòd exiliò aliæ pœnæ, bonorum confiscationem annexam habente, damnari timeret, conjugè donatum; id enim exiliò subsecutò confir- matur, l. Si mors 13. §. 1. C. l. Inter vi- rum 43. ff. Rubr. cit.

Sextò, uxori à viro facta promissæ dotis vel alicujus istius partis & usura- rum illius non solutæ remissio, ut ex l. Si constante 19. v. Sed est, C. de Donat. ante nupt. & ex l. Si vir usuris 55. ff. hic delu- mitur: quòd tamen ex his textibus rectè colligi, negat Haunoldus Tract. 18. n. 11. contra cit. Sanchez n. 10. & Barbolam in c. fin. n. 12.

Dubium hoc locò movetur primò 15, de donationibus mutuis & remunerato- riis. Et mutuas quidem, cum se non ex- cedunt, valere desumitur ex l. Quod au- tem 7. §. 2. ibi, Si vir & uxor quina sibi invicem donaverint, placuit compensatio- nem fieri donationum, ff. hæc Rubr. ut in l. hanc notat Bruneman. n. 2. & Panormit. in c. fin. cit. n. 7. quòd hoc casu neuter pauperior aut locupletior evadat.

Remuneratorias, nisi confirmantur, 16, valere, negat Pinellus de Bonis Matern. Lib. 1. p. 3. n. 61. suadetque ratione; quòd omnia uxoris obsequia marito de- bita sint titulo subjectionis conjugalis. At non persuadet; quia, licet uxor quo- ad legem conjugii subiecta sit marito, præstare tamen ei valet multa obsequia indebita: cujusmodi censentur omnia, quæ præstat ultra id, quòd aliæ ejusdem conditio-

conditionis uxores in iisdem circumstantiis solent, ut rectè advertunt Tiraquellus in l. Si unquam §. C. de Revocand. Donat. V. Largitus, n. 108. & Joan. Garcias de Donat. Remunerat. n. 28. Quare cum DD. istis Panormit. l. cit. Menoch. de Arbitr. Jud. Lib. 2. casa 132. n. 4. & aliis congestis, laudatus Sanchez disp. 6. n. 11. hujusmodi donationes remuneratorias etiam inter conjuges valere, meritò defendit. Ratio est; quia hujusmodi donatio, hoc ipso; quòd supponat præcedentia merita & obsequia, pro quibus remuneratio ex honestate & gratitudine debetur, deficit à propriè dicta donatione, l. 1. §. l. Aquilius 27. ff. de Donat. quibus propriè dicta donatio ea duntaxat reputatur, ad quam faciendam donator nullà alià præcedente causâ, nisi, ut magnificentiam & liberalitatem exerceat, movetur. Cùm ergo verba legum, præsertim irritantium, aut actum aliàs valiturum infirmantium, simpliciter prolata secundùm propriam significationem accipienda sint, l. Non aliter 69. ff. de Legat. 3. lex, donationem inter conjuges infirmans, de propriè dicta sive merè liberali donatione est intelligenda. Confirmat ista Haunoldus Tract. cit. n. 206. quòd, hujusmodi donationes non omnino infirmari, expediens fuerit ad stimulum & excitandum in conjugibus studium bene merendi & exhibendi sibi mutuo obsequia indebita, quibus amor conjugalis conservatur & augetur.

17 Dubium secundò est de renuntiatione lucrorum, constante matrimonio quæsitum & querendum, ab uno in favorem alterius conjugis facta. Quam, saltem, ab uxore in viri, Gutierrez Lib. 2. Pract. q. 126. n. 5. & Sanchez disp. §. n. 5. Covarruvias autem p. 2. de Sponsal. cap. 7. §. 1. n. 11. pro valida habet etiam, si à viro in favorem uxoris fiat,

Contrà, ab utroque in alterius favorem factam, pro invalida seu infirma habent Menhaca Lib. 1. Controvers. Usufreq. cap. 13. n. 6. & cit. Molina disp. 445. n. 4. Quorum mentem plenius aperiet distinctio.

Primò enim, si ejusmodi lucris omnino vel ex parte renuntietur ante matrimonium, renuntiationem valere, cit. DD. omnes consentiunt; quòd non tam donatio sit, quàm contractus onerosus; cùm integrum cuique sit, matrimonium non nisi certis conditionibus, futura lucra spectantibus, inire; neque appareat iniquitas in contractu, à viro v. g. opulento cum foemina paupere inito sub conditione; Ut, sua dote vel insuper certa quantitate contenta, ceteris lucris renuntiet.

Secundò, post matrimonium jam inipitum, lucris saltem jam quæsitis, validè renuntiare nequit vir, ut contra Covarruviam docent reliqui DD. cit. Ratio est; quia medietatis vel partis lucri jam quæsitum, quæ ex contractu ipsi obvenit, verè dominus est; ac proinde ejus renuntiatione ipse verè pauperior & uxor locupletior evaderet.

Tertiò, ejusmodi lucrum jam quæsitum parti sibi competenti, in favorem mariti renuntiare etiam nequit uxor, ut ex cit. DD. contra reliquos docent Menhaca & Molina & cum ipsis Palao p. cit. §. 6. n. 12. Ratio est partim; quia, sicut lux maritus, sic alterius medietatis vel partis lucrum jam quæsitum, dominium habet uxor: & quidem vi contractus & absque ulla acceptatione; ideoque solutò matrimonio transit ad ejus hæredes; atque idcirco ejus cessione in favorem mariti iste locupletior, ipsa verò pauperior evadit: partim verò; quia in hujusmodi cessione locum habent omnes rationes, propter quas inter conjuges factas donationes à jure irritatas, n. 2. est dictum. Verissimi-

D d d ;

rissimi-

risimilius tamen invalida etiam est renuntiatio lucrorum, primum quærendorum, tam ab uxore in viri, quam ab isto in uxoris favorem facta, matrimonio inter ipsos jam confluente, ut contra eosdem iidem docent. Ratio est; quia etiam his renuntians cedit juri, sibi ex contractu quæsito & respiciente futura lucra, sine omni acceptatione obventura, & cum aliis bonis transmittenda ad hæredes: quod jus, cum pretiò æstimabile & in bonis uxoris sit, ejus cessio hanc reddit pauperiorem & cessionarium locupletiozem, obnoxiaque est omnibus argumentis & incommodis, quibus cæteræ conjugum donationes.

Neque, ut Adversarii existimant, cum dictis pugnat; quòd lucrorum quæsitorem omnium administratio, durante matrimonio, sit penes maritum; quia hoc non impedit, quòd minus medietatis aut partis, vi contractus sibi competentis, dominium sit penes uxorem.

Neque etiam; quòd maritus in uxoris, & vicissim ista in mariti favorem repudiare valeat legatum aut hæreditatem; quia dominium medietatis lucrorum, quòd habet uxor, firmitus & strictius est, quam dominium rei hæreditariae aut legatae, quòd habet legatarius aut hæres; cum istorum dominium pendeat ab acceptatione: à qua non pendet dominium lucrorum, constante matrimonio quæsitorem aut quærendorum, ut rectè advertunt *citt.* Molina *n. 5.* & Palao *n. 13.*

20. Dubium tertio est, an valida sit donatio inter sponso de præsentis, facta ante matrimonii consummationem. Ratio dubitandi est; quòd ante consummationem propriè vocentur *Sponsi*, non *Vir & Uxor*, inter quos donatio irritatur, *c. fin. & l. 1. ff. hic.*

Verùm; quia veros conjuges non

concupitus, sed consensus per verba de præsentis expressus facit, *l. Nuptias 30. ff. de R. I. & can. Nuptias, 30. q. 5.* & ad valorem Donationis *l. Seria 66. pr. ff. hâc Rubr.* disertè exigitur; ut facta sit *Ante matrimonium contractum*, quæcunque donatio inter sponso de præsentis etiam ante consummationem facta pro irrita habenda est, & habetur à Navarero *Manual. cap. 17. n. 149.* & Molina *cit. disp. 289. n. 3.* Neque id immeritò; cum inter tales personas non rarò ardentior amor esse soleat, quam inter eas, quæ se cognoverunt. Confirmatur; quia inter ejusmodi sponso locum habet successio, *Rubric. & l. 1. C. Unde vir & uxor, Baldus in l. fin. C. Unde legitimi n. 12.*

Dubium quartò est de valore donationis inter conjuges, ob intercedens impedimentum dirimens, solummodo existimatos. Qua in re distinguendi sunt quatuor casus.

Et primò quidem casu, quò impedimenti & ex isto ortæ nullitatis matrimonii conscius est uterque, donationem in foro Conscientiæ subsistere, cum Sylvestro *V. Donatio 2. q. 1.* non malè volunt *citt.* Molina *disp. 200. n. 9.* & Sanchez *disp. 2. n. 2.* Ratio est; quia hoc ipsò; quòd uterque, se revera conjugem non esse, nôrit, vera & nullo Jure irritata voluntas est ex parte donantis, & ex parte donatarii capacitas datum recipiendi. In foro, inquam, Conscientiæ quia in externo sive judiciali foro inter eos donata in pœnam iniri ejusmodi conjugii fisco vendicantur, *l. Cum hic statutus 32. §. fin. ff. hâc Rubr.* ex quo tamen non sequitur, donatarium non fieri dominum rei donatæ; quia in pœnam auferri potest, quòd est in dominio delinquentis.

Secundò, casu, quò matrimonii nullitatem uterque ignorat, probabilius donationem

nationem esse invalidam, cum Panormit. in c. fin. n. 14. defendunt Sanchez cit. disp. 2. n. 9. & Haunold. Tract. cit. n. 179. non quidem ex legis aut canonis resistentia; quia his irritatae sunt solae donationes inter virum & uxorem, quales isti non sunt: sed ex defectu intentionis in donante: qui, quia erravit circa causam finalem, excludentem consensum, l. Si per errorem 15 ff. de Jurisdic. & donationem non quasi in extraneam personam, sed quasi in uxorem fecit, ut dicitur l. Cum hic status cit. §. 27. in fine, in donationem legitime non consentit. Neque, ut cum Sylvestro q. 1. cit. aliqui opinantur, his adversantur, l. Si ex voluntate 6. C. hac Rubr. verba, Si matrimonium non valuit, licet ipso Jure donatio teneatur; quia tamen donatarius non potest dici maritus, utiles actiones super revocanda his sibi competunt; quia, ut l. cit. Barbosa n. 2. & Bruneman. n. 4. explicant, ea nihil statuitur de valore donationis, sed tantum asseritur, licet ista, quod donans & donatarius conjuges non sunt, de rigore Juris, solas donationes inter conjuges irritantis, videatur valere, nihilominus, quia tanquam in conjugem, ac proin ex errore circa causam finalem profecta est, eam non valere, & obnoxiam esse revocationi.

23. Tertio, pari modo nulla est donatio casu, quo impedimenti & nullitatis matrimonii conscius fuit solus donatarius; ut adeo res donata donanti aut post istius mortem haeredibus sit restituenda: non fitco; quia donans utpote impedimenti & nullitatis ignarus, vacat omni culpa, ob quam re sua debeat privari, Covarruvias cit. §. 1. n. 8. & Molina cit. disp. 200. n. 12.

24. Quarto demum, casu, quo nullitatis conscius fuit solus donans, donatione invalidam aliqui censent & desumunt ex

l. Qui contra 4. C. De incest. nupt. à tali donata fitco addicente. Sed melius cum Emanuele à Costa in c. Si Pater 1. de Testament. in 6. V. Uxorem, p. 1. n. 6. cit. Covarruvias §. 1. n. 8. & Molina disp. cit. in fine, ejusmodi donationem tanquam validam defendunt, ea permoti ratione; quod valeant à tali relicta per ultimam voluntatem, l. Praefectus 63 ff. de Ritu nupt. & l. fin. ff. de Legatis 1. Cum ergo argumentum ab ultimis voluntatibus ad contractus, & contra, valeat, quoties contrarium non expressum Jure, neque ratione evincitur, ut ex textu Instit. de L. Fus. Canin. toll. & l. Servum 44. §. 1. ff. de Legat. 1. Everard. Legal. arg. locò 36. ostendit, à tali sicut legata, sic etiam donata valebunt. Cujus ratio ulterior est; quia nullitatis conscius non quasi conjugi, sed quasi extraneo donat, & verè consentit in donationem, arg. l. Cujus per errorem 53. ff. de R. I.

Neque aliud eruitur ex l. Qui contra cit. praterquam enim, quod ea sermo sit de matrimonio solo Jure Civili, non, ut nobis, de eo à Jure Canonico irritato, exaudienda est de casu, quo impedimenti conscius & in mala fide est uterque, & non solus donans, ut ibi notant Glossa V. Fisco, & aliis relatis Barbosa à n. 4.

ARTICULUS II.

De ejusmodi Donationis Confirmatione.

SUMMARIUM.

25. Donatio inter conjuges confirmari potest,
26. l. Morte donantis,

27. Post